

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Talentene. — Pinseoppgaver. — Ungarn - en kristen forpost - og en av dets store sønner. — «Politisk katolisisme». — Det gamle bord. — I kikkerten. — Den kristne enhetsfront. — † Erik Helmer-Nilsen. — Program for St. Olavs Forbunds landsmøte. — Innsamlingen til feriekolonien. — Herhjemme.

Talentene.

Med tanken på St. Olavs Forbunds landsmøte i særdeleshet, men også på alle andre former av katolsk aksjon som det blir kalt på i våre menigheters forskjellige foreninger, kan det være godt å betrakte Herrens lignelse om talentene. Vi husker hvorledes tjenerne av sin herre blev betrodd henholdsvis fem, to og en talent og vi vet at de første gjorde talentene fruktbare, så herrens gods blev øket, mens den siste grov sin herres talent ned i jorden og gjemte den.

Går det ikke slik den dag idag? Noen er virksomme og offervillige og viker ikke tilbake for å ta et løft, for å gjøre en innsats, når de blir opfordret til det eller forholdene viser at det er noe de kan gjøre. Andre derimot unddrar sig alltid. De har ikke hverken tid eller anledning eller også mangler de så totalt evner. Det høres kanskje beskjedent ut, men ofte er det et utslag av det motsatte. De vil ikke utsette sig for kritikk og da er det bare å holde sig i bakgrunnen, å undslå sig for enhver ydelse. Nu kan det vel innrømmes at ikke minst på det praktiske kirkelige arbeids område støter man hyppig på en kritikk som er svært lite kristelig. Og det er ikke så sjeldent at denne kommer nettop fra dem som ellers er passive. Men her vil vi ikke holde oppgjør med dem, men ta fatt på den ikke usedvanlige foreteelse at folk — uten virkelig gyldig grunn — undslår sig, for å være med på et arbeide i Kirkens tjeneste og derved virker lammende på den virksomhet som skal utfoldes og som trenger alles støtte.

Naturligvis er det noe sympatisk ved det at man

ikke vil holde sig fremme, at man helst vil virke ubemerket, men derfor blir det ikke rett å holde sig uvirksom, særlig når det blir kalt på ens aktive deltagelse. Noen mennesker har det slik at de likefrem ber om oppgaver, men vi tenker nu på de mange som venter til det blir tilbudt dem et eller annet hverv. Hvis de da bruker å gjøre innvendinger og vanskeligheter, da bør de overveie om de ikke kommer til å ligne tjeneren som gikk bort og gjemte talenten i jorden?

Den hellige Fader kaller på alles deltagelse i katolsk aksjon. På grunn av de alvorlige tider vi er oppe i, må alle være med. Og dette gjelder sandelig ikke minst hos oss — hvor vi aldri blir for mange, hvor vi tvertimot er få selv om alle er med!

St. Olavs Forbunds landsmøte holdes i Oslo i Finsen, på den tid da vi får høre forkynnelsen om den Hellig And's komme, om dens virkning blandt meneskene og om de forskjellige nådegaver den skjenker. Og vi lærer av Kirken at enhver får de nådegaver han trenger for å utføre sin stands og stillings plikter. Vi kan derfor trygt regne med at får vi betrodd en oppgave i Kirkens tjeneste, så får vi også den nåde vi trenger for å gjennomføre oppgaven.

Vi har dessverre så ofte vært vidne til det på tidligere landsmøter eller ved andre foreningers generalforsamlinger at det blir så vanskelig når man kommer til det punkt i dagsordenen som heter valg. Nu kan det naturligvis hende at det for en eller annen som blir foreslått som styremedlem kan foreligge særlige grunner som vilde gjøre

PINSEOPGAVER.

Det er vel ikke rett mange av oss som kan si at våre pinsehøitider har vært merket av det «fremstormende uvær» og de «tunger av ild» som gjennemrystet og opplødet apostlene hin første kristne pinsefest på jorden. Fredelige og rolige har våre pinsedager gått sin gang — stille og uten dype-re spor enn kan hende hyggelige erindringer om solfylte og varme forsommerdager. Men nettop fordi en av årets største kirkelige høitider arter sig slik for de fleste av oss blir våre sinn enn mer oprørte når vi leser om den forfølgelses storm som nu på så mange steder i verden truer Kirkens og kristendommens eksistens. Vi har jo glemt eller aldri tenkt over at før åndens kraft blev skjenket apostlene gikk det et uvær hen over dem og «fyite huset» hvor de var — et forbillede på hvad der senere atter og atter er hendt på jorden når noe stort skulde skje. Alt nytt liv fødes gjennom smerte og trengsel — og når vi helt ut forstår det får vi også et klarere syn på disse trengselsstunders nødvendighet og dype mening. Vi vet at det onde aldri får mer makt enn Gud tillater det og den menneskelige vilje åpner sig for det — vi vet at til syvende og sist må også det tjene den allmechtige Guds hensikt med alt levende liv, alt skapt på jorden. Forfølgelse — den almindelige ute i verden, som Kirken er utsatt for, den særlige vi som dens medlemmer kan oppleve de forskjellige former for — er sendt for å ryste menneskeheten op av dens ro, dens vanemessige, lunkne kristendom, og vekke vår bevissthet om vårt kall og vår oppgave: å være Herrens medhjelpere i den store kamp mellom godt og ondt, mellom lys og mørke, mellom Skaperen og tilintetgjøreren — den kamp som foregår hver dag og time om og i hver eneste av oss. Har vi da rett til å beklage oss, til å sukke og klage over trengselstidenes uvær?

Til og med er det jo sagt oss at de kristnes lodd alltid vil være forfølgelse og forhånelse og at de tider vil komme hvor menneskene endog vil tro at de «ærer Gud» når de slår oss ned, legemlig eller sjelelig — men vi har bare glemt det, eller retttere sagt: vi har lest og hørt det uten å sette det i grunnen i forbindelse med oss selv, med vårt personlige, daglige, almindelige tilværelsesform. Er det da noe under at Herrens disipler nu på så mange steder deler hans skjebne — er det ikke for at vi skal slutte oss sammen innbyrdes og ta oss sammen innvortes? «Måtte ikke Kristus lide alt

hvertet urimelig byrdefullt. Men at dette er så almindelig, så merkverdig hyppig, det lyder rent ut sagt — utrolig! Og de som av makelighet eller av frykt for kritikk eller noen annen menneskelig skavank, avslår det kall de får, de bør betenke, at de én dag utsetter sig for å høre: «Jeg bad om ditt medarbeiderskap, og du gav mig det ikke!»

dette og så gå inn til sin herlighet?» lød ordene til de to vandrere i Emaus. Må ikke pinseu været ramme også oss følelig før vi kan bli virkelige apostler med den sanne åndsholdning — den som ene kan forme og bære oss for hele livet, så dette blir et apostolat ut i de minste enkeltheter?

Ti forlangt de fleste av oss er det jo nettop i det daglige livs små enkeltheter at vår tro, vårt håp og vår kjærlighet blir prøvet. Vi glemmer så lett denne side av «forfølgelsesens» vesen når vi tenker og taler begeistret om martyrenes tross alt i våre kristne øine dog herlige lodd. Med sitt blod beseglet de sitt valg og seirende falt de på valplassen, men la oss ikke glemme at i våre dager kan kampen være like så veldig selv om den er ublodig — kan hende mulig enn tyngre, fordi den er så meget mer langvarig enn det korte smertefylte øieblikk på ville dyrs arena. Vår tro og vår troskap kan settes på like så stor en prøve selv om prøvens art og form i våre dager er anderledes enn i kristendommens første tid — oftest er det nu ikke gjort med en stor heltmodig innsats, men det kreves av oss et helt langt livs små daglige ofre og forsakelser. Alle er vi med i Gideons skare og historien gjentar sig atter og atter: tålmodigheten prøves om og om igjen til alle de svake i troen er silt fra og kun en liten flokk er igjen. Men — er vi blandt den?

Skal vi ikke bruke denne pinse til å bli klar over om vi i sannhet tør regne oss med blandt dem for hvem troen er selve åndedraget i deres tilværelse — mer uundværlig enn mat og drikke? Og hvorledes benytter vi det åndens våpen som pinsen bringer til alle Kirkens barn og også engang har bragt oss: *Fermingens hellige sakrament*?

Har vi latt det verne og styrke vår personlighet, så vi har fulgt vårt kristne kall i ansvarsbevis fullmyndighet til «alders mål for full modenhet i Kristus?» Har vi husket at i og med det fikk vi skjenket apostolats oppgave, idet det bandt oss sammen med våre kristne brødre til en stor front mot den felles fiende? At det er sakramentet som i første rekke hjelper oss til å fylle vår plass i katolsk aksjons rekke?

For det må stå oss klart at den katolske aksjon ønsker mennesker og ikke marionetter i sin tjeneste — den har ikke bruk for blinde slaver, men for personligheter, som kan ofre den egne tanker og egen handlekraft — som ikke lar sig drive av «hver lærdoms vind ved ondskap fra mennesker, ved list i villfarelsens forføringskunster», men vokser i Kristus ved å øve «sannheten i kjærlighet» ved ansvarsbevisst innsats for Guds rikes opprettholdelse og utbredelse. I snart to årtusener har Kirken kunnet glede sig over flere slike krefter i sin tjeneste til alle tider og på alle steder — nu er det oss den kaller på.

Alltid har kristendom vært en handlingens religion — derfor har den kunnet omforme og be-seire verden. Dens fiender har glemt eller fornek-

ter dette nu, hvor man så ofte hører at kristendom er en umandig tro, som svekker karakteren og lammer all selvstendighet i tanker ord og gjerning. Men imot dette falske vidnesbyrd trer selve verdenshistorien op — ja, kunst- og kulturhistorien også! Fra de brokete blader stiger en Augustin, en Thomas av Akvin og en Dante frem og taler ord, hvis sannhet århundrer etter er usvekket. En Rafael og Michelangelo — St. Ignatius og St. Franciskus — det skjønne og det godes sterke representanter — er de umandige? Er Bonifatius og Karl den store sveklinger der de samler det mektige og kraftige, men splittede germanske folk og tømmer det til den enhet det hellige tysk-romerske rike representerte? Og nu i våre dager — er det

svake og uselvstendige karakterer som bærer navn som Leo XIII, Pius XI, kardinal Newman, grev Apponyi, kardinal Faulhaber? Eller Pasteur, Ampère, Marconi, Planck?

Vi har store forbilleder også rent menneskelig blandt våre trosfeller — men Gud alene æren! Og nettop fordi æren alene er hans har vi lov til å håpe og tro at hver eneste pinsefest kan komme til oss med den samme åndskraft som forvandlet de første apostler for den første katolske aksjon. Hver pinse kan vi be om åndsfornyelse i tanke, ord og handling — om opflamming av vår tro, vårt håp, vår kjærlighet.

Pinsens oppgaver er våre oppgaver — veni, Creator Spiritus — — —

Oslo katolske speiderpiker.

Av pater D. Boers, O. F. M.

På den 7. juni, alle speideres flaggdag, vil den første katolske speiderpiketropp i Oslo bli opprettet. Noen av våre katolske piker vil den dag få speiderdrakten og avlegge speiderløftet og dermed er den katolske speiderpiketropp i Oslo et faktum.

«Igjen noe nytt!» hører jeg noen engstelige sjere si.

«Noe nytt» — — forsåvidt da! Om en bevegelse som har eksistert i mange år kan man jo egentlig ikke si at den er så forferdelig ny. Det interessante ved de kjekke speiderpiker, som 7. juni vil presentere sig for sine katolske trosfeller i Oslo, er forøvrig at de er et resultat av sine egne ønsker og arbeid. Derfor må vi glede oss over dette initiativ — det viser jo klart at der blandt våre unge piker er ikke så helt få som har noe tilovers for et ideal.

Selvfølgerlig kan man ha mange opfatninger av ungdomsarbeidet og den måte det skal drives på — men det er et faktum at man når man har med det å gjøre, hverken teoretisk eller praktisk kommer forbi speiderbevegelsen. Det var sannelig ikke bare for moro skyld at Baden Powell startet den — han var nettop en av dem som forstod at man må behandle unge mennesker som unge mennesker og ikke som «gamle mennesker i lommeformat». Denne selvfølgerlighet var i sin tid virkelig en opdagelse — det har til og med vist sig at det var en revolusjonerende opdagelse.

Speiderbevegelsen er noe av det mest reelle som finnes. Det store plus som speiderbevegelsen har forut for alle andre systemer, som også har ungdommens karakterdannelse til mål, er at den samvittighetsfullt avholder sig fra å bombardere unge mennesker med utenadlærte setninger, men forsøker å danne de unges karakter ved hjelp av et ungt friskt menneskes naturlige interesser.

Fra visse hold innvendes det av og til mot speiderbevegelsen at den er altfor naturalistisk og

religiøs-indifferent. Men en slik innvending er meget overfladisk. De unges kristne karakterdannelse må svare til de naturlige betingelser som alder, miljø og sjelelig utvikling — og et nærmere studium av speiderbevegelsen vil vise at den avgir de beste betingelser for en slik karakterdannelse. Selv de mest skeptiske vil bli overbevist når de undersøker speiderløftet og speiderloven. Nu vil man kanskje spørre: «Men er der noen grunn til å ha en særlig katolsk speidertropp?»

Jo — alene hensynet til søndagsmessen gjør det nødvendig. Det vilde ikke være bra å vite at våre piker kan hende kunde bli medlem av en tropp, som ikke tar dette hensyn som dog er så nødvendig for katolikker. Dernest er det av stor viktighet at det råder en katolsk ånd blandt vår piketropp — forøvrig er kanskje ingen så godt i stand til å utnytte speideridealets muligheter som vi katolikker. Det er jo helt i katolsk ånd når speiderne får innskjerpet lydighet, hjelpsomhet, selvbeherskelse og pålitelighet og når de skal kunne tenke og handle selvstendig og alltid være gode kamerater.

*

Med dette innlegg vil jeg gjerne opnå å vekke sympati hos alle som interesserer sig for katolsk ungdom og vårt ungdomsarbeid. Særlig appellerer jeg til katolske foreldres velvilje. Foreløbig er tropsen kun liten, men den kan og skal bli større. Det er til de unges eget beste. Etter sommerferien skal vi drive litt propaganda for å få riktig mange med. Jeg håper at dette foretagende vil bli møtt med velvilje fra foreldrenes side. Vi kan jo aldri gjøre nok for vår katolske ungdom — den er fremtidens håp!

Og dermed være den unge katolske speiderpiketropp i Oslo anbefalt Vårherres milde godhet og alle gode menneskers velvilje!

p. D. Boers O.F.M.

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap.
Stiftet 1847.

Ungarn — en kristen forpost — og en av dets store sønner.

I denne uke har det pavelige flagg vaiet fra det kongelige slott i Budapest og kardinalstatssekretær Pacelli har som pavelig legat opslått sin bolig der. Nettop på et skjebnesvangert tidspunkt, da atmosfæren omkring Donaulandene er ladet med politisk spenning har Ungarns hovedstad samlet millioner av kristnes tanker og følelser omkring det allerhelligste på jorden: Kristi virkelige nærvær i Alterets sakrament — og hundretusener er strømmet til byen for ved personlig tilstedeværelse å hylde og ære Guds største nådesbevisning mot menneskeslekten. Det har vært en storslått manifestasjon av kristendommens centrale kraft — og det er ingen tilfeldighet, men Guds eget forsyn som har bestemt at dette år skulde skje i Ungarn, Europas kristne forpost mot Øst. En misjon som det magyarske folk for et årtusen siden fikk sig overdradd med og av sin første konge, den hellige Stefan og som det senere trofast har opfylt — selv i de siste årtier, da en ny livsanskuelse har feiet som en storm også inn over deres land og søkt å gi også Ungarns sjeler sitt nyhedenske preg.

Men Ungarn har stått fast på Petersklippen og demonstrerer det nu for all verden ved den måte hvorpå selve rammen om den eukaristiske kongress er blitt formet. Den hele by har stått i det kristne korsets tegn — og våre tanker går uvilkårlig til en annen by, som nylig kledde sig i et annet korsets tegn. Vi vet hvor nær det gikk den hl. Fader at dette kunde skje i selve kristenhetens hovedstad — hvor er det derfor godt å vite at umiddelbart etter har en annen hovedstad utsonet denne blasfemi ved helt å stille sig under Kristi kors beskyttelse! Måtte røkelsen fra de hundrer av ofre, som der blev bragt, ha steget op og bragt Guds barmhjertighet ned til den blinde og derfor syndefulle og syndende menneskehet!

*

Ungarn har gjennom hele historien vist at det hvad nasjonalt sinnelag angår ikke står tilbake for noe annet land — med sitt hjerteblod har det forsvart sin selvstendighet når denne var truet. Men aldri har det gjort fedrelandet til sin avgud — aldri har det tilsidesatt «det ene fornødne»: kjærligheten til skaperen og oprettholderen, troen på Gud den allmektige. Men fordi man vet at dette tapre folk aldri vil bøie kne for fremmede guder har man i verdenspressen kunnet lese bekymrede refleksjoner over dets fremtidsskjebne — nu da det til nabo har fått et Stortyskland hvis ekspansjonsvilje ikke synes å kjenne til grenser. Men de som har hatt den lykke å overvære den eukaristiske kongress vil kunne bevidne at Ungarn ikke alene er kristendommens forpost imot øst — det danner også en naturlig bastion mot den livsanskuelse som nu truer hele Europa. I århundrer beskyttet det tapre folk vesterlandene mot tyrkernes fremstormen — nu er det istand til atter å spille sin rolle

som beskytter for den kristne tro både innad og utad. Selvfølgelig kan det ikke benektes at nasjonalsocialismen også har ungarske tilhengere som gjerne så den importert — like så lite som det står til å nekte at bolsjevismen også har forsøkt å hverve proselytter der. Men ungarerne er tross det forferdelige sammenbrudd etter verdenskrigen, da de måtte dele sine krigsfellers skjebne, dog faste i troen på kristendommens makt — og ulykken fra 1918 har ført dem inn i en kristen renessanse som gjør dem til det pålitelige vakthold ved Donau. Regeringen og folket vet at de tilsammen skal forvalte den hl. Stefans arv.

*

En typisk representant for denne tankegang var den for få år siden avdøde statsmann og filosof grev *Albert von Apponyi*. En samtidig av ham kalte ham: den ungarske races «menneskekatedral», bygget op gjennom generasjoners arbeid og hvis fundament dannes av det gamle mektige Ungarns genius. Han nådde det høieste som kultur og den edleste tro og livsanskuelse kan føre et menneske til, og hans liv var et eneste harmonisk mesterverk, ti hos ham dannet hans private og offentlige ferd kun som en stor ren tone. Alle moralske og religiøse prinsipper var blitt kjød og blod i hans personlighet — i sitt virke forenet han det åndrike innhold med den skjønneste form. Da sammenbruddet kom for det folk han elsket og tilhørte var det ham som holdt troens fakkellysende høit — ham som vocket over at fortvilelsens politikk ikke fikk innpass — ham som ved sin internasjonale dannelse kunde representere Ungarn slik at man lyttet til landets rettfærdige krav og forstod dets nasjonale betydning.

Men hvori lå nu denne grev von Apponyis virkning på alle — hvad var dens bakgrunn?

Svaret er lett: enheten i hans katolske tro og katolske livsanskuelse. Alle de mange politiske og nasjonale problemer blev for ham aldri hverdagslige og trivielle foretelser — han så og omfattet alt ut fra en idealistisk livsinnstilling. Ethvert spørsmål søkte han alltid å løse både teoretisk og praktisk — allerede fra den tidligste ungdom av gjorde dette sig gjeldende hos ham og han vedlikeholdt i så høi grad denne søken efter alle tings innhold at han 80 år gammel reiste en tur til Darmstadt for å sette sig inn i grev Keyserlings filosofiske system. Han deltok i de der avholdte meditasjoner over forholdet mellom lov og frihet og utsendte til og med sitt dypsindige statspolitiske og metafysiske verk «Macht als Binden» — efter sin hjemkomst derfra.

Det er lett å forstå at en statsmann av denne støpning kom til å spille en stor rolle i sitt fedrelands utvikling fordi hans universelle blikk skjerpet i filosofisk skoleing var istand til å se lengere frem og dypere inn enn til bare de nærmeste og

mest overfladiske foreteelser. Hans sjels- og åndsstorhet tillot ham også å heve sig over alle de småligheter, intriger og urettferdigheter, som det politiske liv er så rikt på og bevare sin idealisme, sin tro på det gode, sanne og skjønnes endelige seier i de seksti år han kjempet på en politisk arena, hvor subjektive lidenskaper, glødende misundelse og skadefro maktsyke gjorde hvad de kunde for å rocke hans tro på menneskeheten. I sine memoarer skriver han som olding et sted: «Jeg var helt igjennem idealist og himlen være lovet at jeg var det og — selv med mindre sjeleglede etter så mange skuffelser — er det urokkelig den dag idag».

Men det dypeste grunnlag for denne idealisme var også en religiøsitet som han var vokset op med i barndomshjemmet, var blitt befestet i erkjennelse av hos jesuittene i Kalksburg, hvor han frekventerte gymnasiet — og som intet moderne stormløp kunde rocke. I en av sine virkningsfulle taler uttrykker han sig således: «Vi vil opstille idealer for nasjonen og opildne folkets åndelige og moralske krefter til rikere anspennelse ved å sette det nye og høie mål, ti vi er overbevist om at vårt nasjonale offentlige liv kun kan utfolde sig i full kraft, hvis den unge generasjon har slike idealer å virkeliggjøre». Innenfor monarkiets ramme kjempet han i den første halvdel av sin politiske løpebane for Ungarns fullstendige politiske og nasjonale uavhengighet. Han ønsket ingen oppløsning av det østriisk-ungarske monarki da han mente at dette var nødvendig for folkets geopolitiske sikkerhet. Under verdenskrigen var all hans interesse konsentrert om den, men han hadde tunge forutanelser om dens utfall. Og da disse gikk i oppfyllelse og Ungarn etter Versaillesfreden kun var en skygge av sig selv — da tok den hvithårede olding op et gjenreisningsarbeid som vilde ha vært ugjennefmørlig selv for hans sterke ånd om ikke troen på den guddommelige rettferdighet hadde holdt ham oppe. Og støttet av sin glimrende retorikk, utviklet i Kalksburg, hvorved han formådde klart og tydelig å føie premisser til premisser så tilhørerne fulgte ham like til den konklusjon han ønsket, blev «the great old man of Hungary» den mest kjente og høist ærede skikkelse i Genève. Selv Ungarns uforsonligste motstander, Clémenceau, lå under for hans personlighet. «Ca, c'est un homme!» hvisket han til sin sidemann, da han i Paris lyttet til den tale som grev von Apponyi holdt på tre sprog som en flammende protest mot den urett man ved fredsslutningen begikk imot Ungarn.

Men man forstår at en mann av denne støpning allikevel ved slutten av sitt lange liv til tider kunde bli grepet av tvil om han også hadde valgt den riktige løpebane da han blev politiker og ikke videnskapsmann. Hvilke sjelekamper ligger der ikke bak en slik tvil!

Billedet av ham er dog ikke fullstendig hvis man ikke også nevner den store følsomme kunstnersjel, som bodde i ham. Selv har han sagt: «Filosofi og musikk er de to åndsbeslektede krefter som har virket utdannende på min politiske personlighet».

Når han ikke kunde komme lenger frem ad filosofiens logiske vei åpnet musikkens irrasjonelle verden sig for ham — den som ikke lar sig fastholde i begreper, men folder sig ut fra indre opplevelser. Han betraktet musikk som «sann filosofi», som lar oss erkjenne verdens innerste vesen. I den oplever man samfølelse med altet, da den er jordens ypperste forbindelse mellom mennesket og de kosmiske hemmeligheter. I sine mystiske uttrykk er musikk mer enn filosofi — «musikk er det noget, som er over alt metafysisk — jeg kan betegne den kanskje som meta-metafysikk», skriver grev Apponyi i sitt siste leveår. De komponister som betød mest for ham var Beethoven og Wagner — om den første skrev han at «gjennem ham åpnes musikkens innerste helligdom for menneskeheten og musikkens abstrakte sprog blir ved ham mest forståelig» — i Wagner oplever han den indre enhet av en kunstner og en filosof. Om og om igjen fordypet han sig i Wagners musikkdramaer, som anskueliggjør livets store problemer i plastisk-musikalske bilder. Særlig følte han sig tiltrukket av «Parsifal» og med sin kommentar til dette verk er også grev von Apponyi inntrått i de store Wagnerforskeres rekke.

Denne blanding av statsmann, filosof og kunstner er vel til syvende og sist en så spesiell ungarsk foreteelse at grev von Apponyi på en måte blir søm en generalnevner for sitt folk. Hans moralske storhet og religiøse ydmykhet kaster ytterligere lys over hans rike personlighet —

og et folk som fostrer slike menn kan aldri dø —!

„Politisk katolisisme“.

Efter at det stortyske rike var dannet og Anschluss forelå som en kjensgjerning kom «Das Schwarze Korps» med en uttalelse som viser hvilken himmelropende misforståelse og begrepsforvirring der eksisterer omkring den katolske Kirkes forhold til politikk. Bladet skriver i sitt nummer av 17. mars d. å.: «Den politiske katolisisme, det motbydeligste av alle politiske systemer, har nu på østerriisk jordbunn og i alle tyske hjerter lidt sitt hittil største nederlag og i kraft av vår vilje skal det også bli det avgjørende. Vi har fra nu av kun å betrakte hvert forsøk på politikk fra den kant som kriminelt».

Prinsipielt er det følgende å si til dette angrep:

Efter Kirkens motstanderes opfatning vil «politisk katolisisme» si det samme som at paven, biskopene, prestene og legfolket hykler, når de foregir å la sitt politiske og sociale arbeid skje ut fra religiøs-moralske prinsipper, mens de i virkeligheten alle kun streber efter å opnå materielle fordele og makt. Denne opfatning deles såvel av de liberale som av marxistene og på dette punkt slår altså nasjonalsosialismen følge med sine ellers erklærte fiender.

Og så er dog sannheten den at «politisk katolisisme», hvis vi skal beholde denne uskjønne beteg-

nelse som i sig selv er velegnet til å bli misforstått, kun har en eneste oppgave: at pave, biskopper, prester og lægfolk overalt arbeider på å virkeliggjøre Skaperens og Frelserens direktiver og evangeliets lære — i statsstyret som i samfundsliv og de internasjonale anliggender. En politikk i denne ånd er derfor i aller høyeste grad religiøs-moralsk betonet — og vil man dømme den som forbrytersk, så er det det samme som at man bekjemper kristendommen ved å misbruke statsmakten. Leser man de pavelige rundskrivelser med deres dyptgående uttalelser om katolsk politikks prinsipper og hovedlinjer, vil man se at den pavelige autoritet kun legges i vektskålen til fordel for religionen og moralens seier i det offentlige liv — og søker man etter disse rundskrivelsers praktiske virkninger, vil man finne dem rundt om i alle land, særlig innenfor de mange forbund, som under forskjellige former samvittighetsfullt arbeider på å gjennomføre disse prinsipper så langt aksjons- evnen rekker.

Katolsk aksjon vil aldri kunne se bort fra at denne «politikk» er en av dens største oppgaver. Ånden i de guddommelige lover skal gjennomtrengte og erobre hvert eneste felt av det jordiske liv uten undtagelse og en prinsipiell undlatelse av dette, for ikke å tale om hvis man prinsipielt vilde henvisse all katolsk praksis til det «rent religiøse» område — således som Kirkens motstandere gjør det — er hverken mer eller mindre enn heresi, enn en alvorlig trosvillfarelse.

Men dessverre har vi ofte grunn til å slå oss for vårt bryst med et ærlig: mea culpa! — Dessverre finnes der en falsk «politisk katolisisme», som kan gjøre megen fortred. Den ytrer sig dog ikke som nazistene, marxistene og de liberale tror det, men snarere som en altfor forsiktig og tilbakeholdende optreden overfor de foreliggende forhold og altfor imøtegående innrømmelser overfor motstanderne. At denne holdning i tidenes løp har kunnet gjøre megen og stor skade sier sig selv — ikke minst når vi finner den hos de ansvarshavende både blandt geistligheten og lægfolket — fordi den bestyrker den falske opfatning av kristendommen som en umandig og karaktersvekkende religionsform. Også innad i våre egne rekker, volder denne «politikk» mange ulykker, ti den former våre begreper og gjør oss blinde for «ulven i fåreklær» så vi ikke erkjenner motstandernes virkelige karakter og hensikter, før vi er gått for langt med våre innrømmelser til å kunne trekke oss tilbake. Og da er det vi får beskjylningen for materielle hensikter over oss — tilsynelatende bevist ved vår egen optreden.

Der ligger store oppgaver og venter på gode katolske kristnes innsats — også på den politiske arena og ikke minst hvad socialpolitikken angår. Men de må løses ekte katolsk — de må løses med en ansvarsbevisshet som vet å skjelne mellom vesentlig og uvesentlig når den oppløfter eller avgir sin stemme. Katolsk aksjon er i alle sine mange forgreninger den eneste sanne politikk i

verden, Guds rikes egen politikk. Å holde dens fane ren og uplettet, så den trekker alles blikk til sig i undrende glede over det lys, den varme og kraft som utgår fra den, er vår politiske oppgave i livet — uansett hvad jordisk form vi finner beleiligst å uttrykke den i. Meningene om de mest hensiktsmessige midler til dette kan være forskjellige — målet er kun ett: Kristi fred i Kristi rike.

Det gamle bord.

Pastor O. Feige forteller i «Kath. Kirch.bl.»:

Da mine foreldre døde blev det ikke rett meget igjen til oss barn. De hadde simpelthen måttet slå sig gjennom livet fra hånd til munn og hadde ofte nok hatt vanskelig for å greie det. Derfor etterlot de sig ikke noe — men til gjengjeld hadde de jo også gitt oss alt de hadde å gi mens de levet: en god oppdragelse og et godt eksempel — og bedre arv kan ingen barn overta.

Men en eneste ting var der igjen etter dem som jeg ønsket inderlig jeg kunde få, så verdifull forekom den mig. Dere vil kan hende smile når dere hører hvad denne i mine øiner så kostbare gjenstand var: et gammelt bord. Da jeg fikk det var det vel en 60 år — det hadde hørt til min mors utstyr da hun giftet sig.

Bordet var helt enkelt, uten en eneste prydelse og av ganske simpelt tre — kanskje noe større og solidere enn de bord man lager nu, fordi man regner nu med at en familie ikke blir så tallrik som før i tiden. Men mor skjenket syv barn livet — allikevel var vi ikke regnet for å være en særlig stor familie.

Om dette bord samledes vi alle. Her spiste vi — og bordbønn blev bedt før og etter, for alltid skulde vi barn huske, at det er Gud Herren som dekker bordet og all god gave kommer fra ham. Derfor blev det alltid med kniven tegnet et kors på brødet før det blev skåret. Lekkerbiskener fantes sjelden på vårt bord, men vi manglet aldri enkel kraftig mat. Kresen måtte ingen være, men alle måtte spise til de var mette. Kun kjøttet blev av lett forståelige grunner tilmålt hver enkelt og far fikk selvfølgelig det største stykke, hvad vi fant helt i sin orden. Gjensidig voktet vi over at alle vi barn fikk like meget — men merkverdigious fant vi det helt i sin orden at mor kun tok det allerminste stykke og ofte til og med, hvis en av oss så lengselsfullt til det, skar et stykke av det og la det på vedkommendes tallerken, idet huu mumlet: «Jeg vet virkelig ikke hvad det stikker i, men idag eier jeg ikke matlyst!»

Ja, mor — finnes der på jorden hjerter og harper nok til å synge din pris! Akk, var du her bare ennå — kunde du bare ennå en eneste gang sitte ved min side og rekke mig brødet som før! Kunde jeg bare ennå engang kysse din hånd, som alltid gav og velsignet! Kunde jeg bare si dig en eneste gang at ingen på jorden er som du og ingen har vært her på jorden for mig det du var.

Hver aften samlet familien sig rundt bordet. Vi kjente ikke til kino, til teater eller lignende adspredelser. Og allikevel var de vidunderlige mine barndomskveldstunder ved familiebordet. Etter dagens slit tente far sin lange pipe, som nådde helt ned til jorden. Vi barn lekte — mor stoppet og sydde, til hun med god samvittighet kunde hen-

gi sig til sin yndlingsbeskjeftigelse: den tykke velbrukte bønnebok blev åpnet — og hun bad for oss alle, med oss alle og før vi gikk i seng.

Forstår dere nu hvorfor det gamle bord er mig så kjær? Og skal jeg fortelle dere hvad der er blitt av det? Jeg hadde kunnet stille det i mitt arbeidsværelse som andre oppstiller en kostbar antikvit i sin salong — men jeg visste en bedre anvendelse.

I Berlins utkant, mellom haver og nybygg, reiser det sig en liten ny kirke. Man hadde kun få penger til den og de strakk ikke til for et sidealter. Da lot jeg mors bord bygge inn med finerplater, en mann fra en arbeiderforening laget et fotstykke til det og ovenpå satte vi en statue av den hl. Johannes. Slik blev bordet til et lite alter og kan hende vil det en dag komme en prest, som leser sin messe ved det. Og ved det samme bord hvor vi barn fikk vårt nødtørftige daglige brød, vil det evige livs brød bli rakt mennesker.

J kikkerten.

Spørsmålet om *kvinnelige prester* er atter blitt brennende aktuelt innen Statskirken p. g. a. det foreliggende lovforslag om kvinners adgang til presteembeder som nu synes å ha chanser for å bli vedtatt av Stortinget. Det er ingen tvil om at forslaget fremmes mer av politiske enn av kirkelig-religiøse grunner. Lovforslaget er for kvinneemansipasjonens forkjempere et ledd i deres aksjon eller man kan si at kvinnelige prester i statskirken er den siste skanse som man nu vil ta med storm. På statskirkelig hold betrakter man lovforslaget med sorg og bekymring, og vi kan ikke la være å sympatisere med disse som nu kjemper på statskirkens vikende front, selv om vi har vanskelig for å tro at forslaget vedtaging vil føre til noen sprenning av statskirken. Har man vennet sig til å låle liberale teologer i statskirkens embeder, vil man nok klare å lempe sig også på dette punkt. Dessuten — ved Luthers altfor vidtgående hevden av læren om det almindelige prestedømme, har man jo faktisk ikke noe vektig prinsipielt argument mot kvinnelige prester. — Når professor dr. Hallesby i sin bok om «*Nadveren*» skriver: «*Enhver kristen er prest for Gud med adgang helt inn i helligdommen,*» da er det jo vanskelig å forstå hvorledes han så avgjort kan nekte å være med på å utdanne kvinnelige prester.

Den kristne enhetsfront.

Som bekjent opstod der for noen tid siden en bevegelse i England som har satt sig som mål å få dannet en enhetsfront av alle kristne uansett de forskjellige trosbekjennelser, da man mener at en slik front mest effektivt vil kunne opta kamoen mot alle antikristelige elementer i tiden. Denne bevegelse er nu kommet et godt stykke videre i den praktiske gjennomførelse av sine planer, idet der er blitt avholdt et møte av representanter for alle kristne trossamfund, hvor man optrakk hovedlinjene for enhetsfrontens arbeid. Den katolske Kirke var bl. a. representert av viebiskopen av

Westminster, den både som forfatter og taler verdenskjente jesuittpater Martin d'Arcy samt av lord Iddlesleigh. For den anglikanske kirke møtte bl. a. to biskoper og tre dekaner.

Efter forskjellige foredrag med påfølgende diskusjoner blev forsamlingens medlemmer enig om å trekke op følgende retningslinjer:

- 1) Øieblikket krever at de kristne over hele verden slutter sig sammen og blir enige om bestemte aksjonsprinsipper.
- 2) Stillet overfor den kjensgjerning at kampen mellom de kristne og de vantro er den dypeste og mest skjebnesvangre foreteelse i vår tid, må de kristne gjøre alt som står i deres makt for å fornye en levende tro på Gud og en strengere efterfølgelse av evangeliets lære.
- 3) Uansett alle farer og trusler er det de kristnes høyeste plikt, både som enkeltindivid og som samfund, efter Herrens eksempel å undlate å dømme eller fordømme verden, men kun tjene den. Derfor skal de bestrebe sig for å erkjenne, anerkjenne og støtte det som er riktig og godt i alle åndelige bevegelser og i de forskjellige regjeringsformer, og ikke bedømme disse efter deres feil.
- 4) De kristne er forpliktet til å hevde sin rett til å tjene Gud, være lydige mot vår Herre Jesus Kristi bud, preke sannheten og handle efter det som deres kristne samvittighet foreskriver dem. Hvis de forfølges på grunn av disse rettigheter må de motta forfølgelsen i den ånd som Herren befalte dem da han bød dem å elske sine fiender og be for sine forfølgere.
- 5) Som statsborgere har de kristne plikt til å bruke all sin innflytelse til å gi det offentlige liv kristelige former.
- 6) Når en stat forfølger de kristne for deres tros skyld, skal de kristne i andre stater be for de forfulgte og efter evne hjelpe dem.
- 7) De kristne skal arbeide på å bygge et virkelig nasjonenes forbund op i sannhetens og rettferdighetens navn.
- 8) For å hevde kristendommens anseelse blandt de ikke-kristne skal de utsjulte all sekterisk misundelse og smålighet fra det gjensidige forhold og fremfor alt virkeliggjøre den kristne kjærlighet i det praktiske liv, i hvert ord og hver handling.

Erik Helmer-Nilsen.

En av St. Olavs gutteskoles elever, en kjekk gutt på 12 år, blev påkjørt og drept av en lastebil Kristi Himmelfartsdag, mens han var ute på sykkelstur med sin bror og en kamerat. Før han drog ut hadde han ministrert messen i St. Olavskirken, så man kan nok si at han var rede til å begynne sin himmelfart. R. I. P.

Begravelsen fant sted fra St. Olavs kirke tirsdag 31. mai og formet sig som en gripende høytidelig-

het. Messen celebrertes av sognepresten — nær baren hadde St. Olavs gutteskole tatt plass samt andre av Eriks venner og kamerater. De skjønneste kranser bragte det siste farvel fra slekt og venner — blandt dem bemerkedes forøvrig en særlig vakker krans fra St. Olavs gutteskoles lærerpersonale. St. Josephssøstrenes kor utførte sammen med fru Henriksen, Stabekk, den norske sangmesse, akkompagnert av lærer Øivind Olafsen. som også spilte Beethovens sørgemarsj. Sognepresten talte over ordene «Salige er de tjenere som Herren finner våkne når han kommer», idet han utviklet, hvorledes vi kristne vel må sørge, men ikke som de «som ikke har håp». Vi vet at båndet aldri brister mellom våre kjære avdøde og vi selv, men at vi kan be for dem som de ber for oss. Tilsist nevnte mgr. Irgens det gamle katolske ord: «Som din søndag er, skal din dødsdag være». Erik hadde tjent Kristus på alteret den siste dag han levde — — Herren hadde funnet ham våken, en påminnelse til oss andre også.

Kisten blev båret ut av Eriks skolekamerater. Ved graven sang guttene «Lykksalig, lykksalig hver sjel som har fred — dog ingen kjenner dagen før solen går ned». Ordene grep alle — der var ikke mange øiner tørre mens de klare lyse guttestemmer bragte den siste hilsen.

Program.

for St. Olavs Forbunds landsmøte.

1. Pinsedag.

- Kl. 8,15: Messe med felleskommunion i St. Olavs kirke. (Efter messen serveres frokost for de delegerte i Klubblokalet, Akersveien 5).
- Kl. 10,30: Pontifikalmesse med Ferming og preken av Hs. Høiærverdighet Biskopen — i St. Olavs kirke. Det reserveres plasser for de delegerte.
- Kl. 13: Landsmøte i Gymnastikksalen på St. Sunniva skole. *Gratis adgang for alle.*
- Kl. 19: Festandakt i St. Olavs kirke med preken av kyrkoherde *F. Krijn* fra Gøteborg.
- Kl. 20: Festmøte med underholdning i festivitetslokalet, Akersveien 5. Der serveres forfriskninger. Entré: kr. 1,00.

2. Pinsedag.

- Kl. 9: Norsk sangmesse med preken av pater G. Goer fra Trondheim. Sang ved O.K.Y.'s sangkor.
- Kl. 15: Festmiddag på Ekebergrestauranten. Daglig antrekk. Kontingent kr. 10,—.

Delegerte til landsmøtet:

Arendal: frk. Boe — Bergen: hr. generaldirektør Rosasco — Fredrikstad: fru Vedel Berrum, hr. Øiv. Christiansen — Hamar: hr. Storbekken, hr. Tilley — Haugesund: hr. Oscar Hanssen — Oslo, St. Halvard: fru Noren, hr. Tangstad — Oslo, St. Olav:

frk. Abry, frk. Kjellerød-Hansen, hr. Bruse, hr. Bergmann — Stabekk: frk. Dorothy Burton, hr. Fr. Gotsche — Stavanger: frk. Marie Johannessen — Trondheim: frk. Clausen, fru Klungerbo, hr. Ferd. Lohse.

Dessuten er anmeldt to representanter for Nord-Norges og Mellem-Norges apostoliske prefekter, nemlig: pater Rusche, Tromsø, og pater Goer, Trondheim.

Innsamling til Feriekolonien.

Z.	kr. 5,—
E.	» 10,—
J. G.	» 200,—
F. C.	» 10,—
Fru M. W.	» 25,—
S. B.	» 10,—
G. S.	» 50,—
Barna på St. Josephs Institutt	» 25,—
Tidligere innkommet	» 20,—

Ialt kr. 355,—

Herhjemme.

Fra Hvite søndag i St. Olavskapellet, Tønsberg.

OSLO. — Hs. Høiærverdighet Biskop MANGERS ankom til Oslo mandag med M/S «Bretagne». Biskopen var ledsaget av pastor Ugen.

Oslo. — Barna på St. Josephs Institutt avholdt søndag 29. mai en vellykket tilstelning til inntekt for fattige barn. Kvelden bød på eventyrkomedie, musikk og nasjonaldans — og alle de optredene høstet sterkt bifall. Særlig må forøvrig fremheves brødrene Henrik og Alfred Garsons fiolinspill, som virkelig var en kunstnerisk prestasjon. Der var fullt hus og stor stemning.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri.
(Inneh. Alf & Johs, Grønli).